

Theater

“Dit roept pijnlijke herinneringen op”

Jonge nieuwkomers bekijken voorstelling over vluchten tijdens Zomer van Antwerpen

Vier jonge nieuwkomers kropen in de laadbak van een vrachtwagen om naar de theatervoorstelling *Exodus* in de Zomerbar van de Zomer van Antwerpen te kijken. Het was een aangrijpende ervaring die hen deed terugdenken aan hun eigen vluchtverhaal, maar ook hoop gaf. “Het zou mooi zijn als de voorstelling mensen aan het denken zet en de houding ten opzichte van vluchtelingen verzacht.”

● Moedig stapt Farzad (17) uit Afghanistan als een van de eerste toeschouwers in de laadbak van een vrachtwagen op de Zomerbar. Samen met Aya (18) uit Syrië en de Filipijnse tweeling Coleen en Nicole (18) komt hij naar de theatervoorstelling *Exodus* kijken. Daarin komen de levens van twee vluchtelingen samen: het verhaal van de Syrische jongen die verdronk in de Middellandse Zee en het verhaal van de man die na de Tweede Wereldoorlog vanuit België naar Canada vertrok.

Donker en benauwd

Het is donker en benauwd in de vrachtwagen. De voorstelling begint met het waargebeurde verhaal van Théâtre Dromesko, dat aan de grens wordt tegengehouden. De vogels van het theatergezelschap hebben geen papieren en mogen daarom de grens niet over. De theaterdirecteur opent de volière en laat de dieren wegvliegen. Een paar kilometer na de grensovergang opent hij de volière opnieuw, laat hij de vogels er weer in kruipen en rijdt hij verder.

Theatermaker en regisseur Patrick Masset van Théâtre d'Un Jour wil met het verhaal de absurditeit van gesloten grenzen aantonen. Toch blijft de voorstelling niet anekdotisch. Er komen harde beelden voorbij van levenloze lichamen die op de bodem van de Middellandse Zee liggen, terwijl een stem vertelt dat er al 38.000 vluchtelingen stierven terwijl ze de oversteek naar Europa probeerden te maken.

Herkenbare beelden

Farzad, Aya, Coleen en Nicole zitten stilletjes te kijken. Ze schrikken als er luide bombardementen klinken en het felle licht van een zaklamp recht in hun gezicht schijnt terwijl hun papieren worden gevraagd. Het is allemaal onderdeel van de theatervoorstelling, maar voor deze vier jongeren is het heel herkenbaar. Ze wonen slechts twee jaar of korter in ons land, nadat ze de oorlog of slechte levensomstandigheden in

hun geboorteland zijn ontvlucht.

Farzad maakte per boot de oversteek vanuit Turkije naar Griekenland. De jongen heeft de Afghaanse nationaliteit, maar woonde zijn hele leven in Iran. Drie maanden deed hij over zijn vlucht naar Europa. “Het is een vreselijke reis geweest die ik helemaal alleen heb gemaakt. Ik ben de oudste in ons gezin. Mijn vader is gestorven. Mijn moeder en broers wonen nog in Iran. Ik mis hen vreselijk.”

Farzad vindt het moeilijk om naar de beelden van de vluchtelingen te kijken. “Ik heb dezelfde tocht gemaakt. Dit roept pijnlijke herinneringen op. Maar het is goed dat onze ervaringen een plaats krijgen in het theater. Veel mensen denken dat vluchtelingen profiteurs zijn die zonder problemen hier zijn geraakt. Ik hoop dat de voorstelling hen aan het denken zet en hun houding ten opzichte van vluchtelingen verzacht.”

Niet op begrafenissen

Aya uit Syrië denkt er hetzelfde over. Haar vader en broer kwamen ook via Griekenland per boot naar Europa. Toen ze in ons land een verblijfsvergunning kregen, lieten ze Aya, haar moeder en zussen overkomen met het vliegtuig. “Ik heb die vreselijke reis dus niet zelf moeten maken”, zegt het meisje. “Maar ik heb veel mensen in mijn omgeving die het wel deden. De mensensmokers zijn echt wreed. Die verdienen veel geld door mensen de dood in te jagen.” Aya mist Syrië, maar wil er niet meer wonen. “Ook niet als de oorlog is gestopt. Hier heb ik meer kans op een goede opleiding en een fijn leven.”

De Filipijnse tweeling Nicole en Coleen wilden helemaal niet naar België komen. “We hebben alles achtergelaten en kunnen niet meer terug. Toen ons neefje stierf, konden we niet bij zijn begrafenissen zijn”, vertelt Coleen.

Eerste theaterervaring

De vier jongeren kennen elkaar goed. Deze zomer volgen ze samen een zomercursus maatschappelijke oriëntatie georganiseerd door Atlas, het Antwerps agentschap voor integratie en inburgering. Elk jaar brengt Atlas jonge nieuwkomers van zeventien of achttien jaar samen op vrijwillige basis. Ze krijgen les over opleidingen en verder studeren, waarden en normen, studentenjobs, vrije tijd, relaties en seksualiteit en omgaan met mensen van een andere origine. Op het einde van de cursus gaan de ‘Atlas-jongeren’ op driedaagse in Herentals.

De vier jonge vluchtelingen stappen in de laadbak van de vrachtwagen, waar de voorstelling plaatsvindt. Niets voor mensen met claustrofobie. FOTO DIRK KERSTENS

De Filipijnse tweeling Coleen en Nicole (18), Aya (18) uit Syrië en Farzad (17) uit Afghanistan. FOTO DIRK KERSTENS

Farzad wil graag verpleger worden. Dankzij een bezoek aan een Antwerps rusthuis georganiseerd door Atlas heeft hij een beter beeld van wat het werk inhoudt. In september begint hij in het Sint-Norbertusinstituut, waar hij de richting verzorging gaat volgen. De Filipijnse tweeling droomt ook van een baan als verpleegster. Aya hoopt apotheker te worden.

Het is de eerste keer dat de vier

FARZAD (17) uit Afghanistan
“Het is goed dat onze ervaringen een plaats krijgen in het theater. Veel mensen denken dat vluchtelingen profiteurs zijn die zonder problemen hier zijn geraakt.”

De harde beelden tijdens de theatervoorstelling zijn heel herkenbaar voor de vluchtelingen. “Ik vind het moeilijk om ernaar kijken”, zegt Farzad. FOTO DIRK KERSTENS

nieuwkomers naar het theater gaan. Ze zijn zeker van plan om nog eens naar de Zomerbar te komen. Misschien om naar de voorstelling *Les Inouis* te kijken, de langere versie van *Exodus*. “Alleen jammer dat de verbinding met het openbaar vervoer zo slecht is. Zonder auto of fiets kun je hier bijna niet komen”, aldus Aya.

JANINE MEIJER

● www.zomervanantwerpen.be, www.atlas-antwerpen.be